

# DZIENNIK ŁÓDZKI

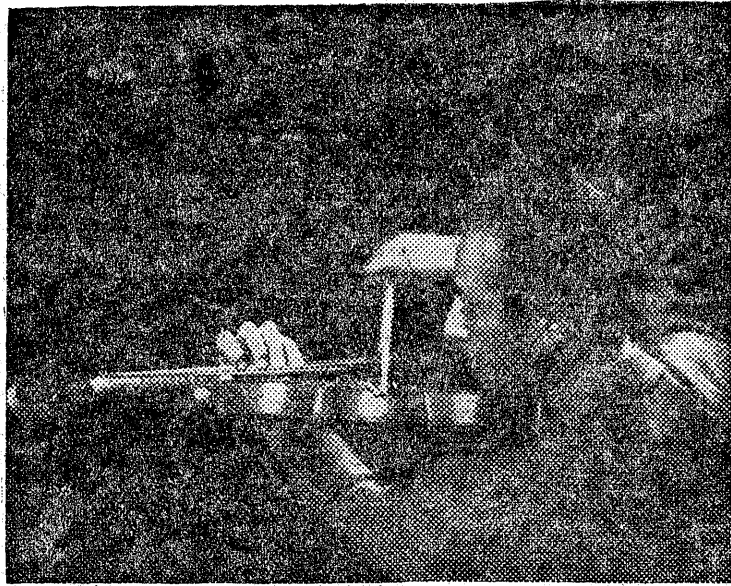
Cena 3 zł

Łódź,  
niedziela  
25 stycznia  
1948 r.

Rok IV  
Nr 25  
(931)

## Rządy giełdziarzy pokłóciły się

### — Międzynarodowy spór o dewaluację franka



Bronisław Gimpel jeden z najslawniejszych skrzypków świata koncertuje dziś w Łodzi.

## Nauka bez izolacji

„Szkołnictwo nabiera charakteru na czelej instytucji kształcącej mózg może każdego narodu... W związku z tym coraz większą uwagę przywiązuje się do tego, żeby talenty i uzdolnienia młodzieży wydobywane były z całego społeczeństwa bez niedbawania poszczególnych odłamów ludności...”

„Jest to ogólna tendencja reform szkolnych doby współczesnej, że zwracają się one przedewszystkiem do tradycjom szkolnictwa średniego i wyższego...”

Wyżej zacytowane opinie wypowiedział niedawno na łamach czasopisma naukowego „Myśl Współczesna” wybitny socjolog i pedagog, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, dr. Józef Chałasiński.

Jako jedną z dróg do usunięcia piętna stanowego w szkolnictwie prof. Chałasiński wskazuje „demokratyzację szkolnictwa najwyższego poziomu, czyli uniwersytetów...”

Dotychczas zagadnienia nauki, uniwersytetów i w ogóle szkolnictwa wyższego stały raczej na uboczu zainteresowań polskiej opinii publicznej. A znów profesorowie, badacze, cały aparat wyższego szkolnictwa, zamknięci za murami swych gabinetów i zakładów naukowych na ogół stali z dala od spraw, poruszających szerokie warstwy narodu. Nieliczne wyjątki potwierdzały tylko fakt nowego wyniosłego izolacjonizmu.

Już przed wojną ten stan rzeczy budził wiele zastrzeżeń: w obecnych, zupełnie zmienionych warunkach, jest nie do pomyślenia, aby „mózg narodu” nie współdziałał w ogólnej walce społeczeństwa o kształtowanie nowego bytu, aby pozostawał na marginesie dziejących się przeobrażeń. Od chwili wyzwolenia upłynęło już 3 lata, a na odcinku jednak nauki i szkolnictwa wyższego niewiele się zmieniło.

Zwrot nastąpił dopiero obecnie. Wysunięto hasło demokratyzacji szkół wyższych, hasło planowania w nauce. Formalnie zaznaczył się on w wydaniu dekretu o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego — jesienią ub. roku, faktycznie zaś przez tworzenie kursów wstępnych na uniwersytetach, a ostatnio — przez powołanie do życia Rady Głównej dla Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego, której inauguracyjne posiedzenie z udziałem Prezydenta R. P. odbyło się w ubiegłym czwartek w Warszawie.

Otwierając posiedzenie Rady Głównej min. Skrzyszewski oświadczył, że dekret o nowej organizacji nauki i szkolnictwa wyższego „stanowi przełomowy moment w historii szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce”. Tak jest niewątpliwie.

Jak wielkie znaczenie demokracja polska przywiązuje do najpełniejszego rozwoju nauki, dowodzą słowa wicemin. Krassowskiej, wypowiedziane na posiedzeniu Rady w czasie referatu o zasadach reformy wyższego szkolnictwa: „Sprawa nauki staje się sprawą bytu narodowego”. Dowodem tak wysokiej oceny roli nauki jest również fakt, że w posiedzeniu inauguracyjnym wzięli udział najwyżsi dostojnicy państwa, że sam Prezydent Rzeczypospolitej sformułował postulaty wobec nauki.

W Polsce demokratycznej — „nie o naukę bez nauki”. To lapidarne zdanie wicemin. Krassowskiej wyraża pragnienie, które spowodowało Ministerstwo Oświaty do powołania Rady Głównej, złożonej w większości z naukowców. Rada jest tym (Dalszy ciąg na str. 2)

PARYŻ, 24. I. (PAP). — Jak wiadomo, jednym z warunków „planu Marshalla” jest dewaluacja waluty krajów, uczestniczących w tym planie, w stosunku do dolara. Zmierzając do wykonania tego warunku, rząd francuski podjął w Waszyngtonie rozmowy w sprawie dewaluacji franka. Dewaluacji tej miało towarzyszyć zniesienie wszelkich ograniczeń handlu walutami i złotem. I spowodowałyby to wahania kursów walut w zależności od podaży i popytu na giełdzie paryskiej.

(Od Redakcji: Wolny obrót walutami i złotem leży w interesie dostawców amerykańskich, którzy mają wykonywać plan Marshalla we Francji. W myśl „planu” Francja winna wpłacać należność za dostawy amerykańskie na konto dostawców w Banku Francuskim — we frankach.

Przy wprowadzeniu wolnego obrotu walutami i złotem Amerykanie mogliby oczywiście za papierowe franki nabywać we Fran-

(Dalszy ciąg na str. 2)

## Ważą się losy 100.000 Polaków

### — Znamienna uchwała Sojuszniczej Rady Kontroli w Berlinie

BERLIN, 24. I. (PAP). — W odpowiedzi na noty polskie w sprawie repatriacji westfalałów — dyrektoriat polityczny Sojuszniczej Rady Kontroli zakomunikował Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie, że władze sojusznicze ustosunkowują się zyczącym do sprawy powrotu westfalałów i w miarę możliwości ułatwią im spełnienie ich życzeń.

Dyrektoriat polityczny cytuje równocześnie zastrzeżenia brytyjskich władz okupacyjnych, które gotowe są zezwolić na powrót poszczególnych westfalałów do ojczyzny, jeżeli nie są oni zatrudnieni na „istotnych odcinkach pracy”. Władze brytyjskie zobowiązały się interpretować liberalnie pojęcie „istotnych odcinków pracy”.

(Od Redakcji: W Westfalii (Niemcy), znajduje się ok. 100 tysięcy Polaków, emigrantów zarobkowych sprzed 1939 r., którzy zatrudnieni są przeważnie w kopalniach. Ludzie ci, których swego czasu zmusiły do emigracji ciężkie warunki bytowania dziś w ogromnej większości chcą wracać do kraju.

Polska opinia publiczna z zadowoleniem powita życzliwe stanowisko Sojuszniczej Rady Kontroli w sprawie westfalałów. Okazuje się, że Rada Kontroli, w skład której wchodzi przedstawiciele 4 mocarstw, jest zdolna do obiektywnego rozpatrywania spraw i pozytywnego ich rozwiązania.

Niemniej jednak zastrzeżenia władz brytyjskich mają istotne znaczenie dla akcji repatriacyjnej, mimo że Anglicy zobowiązali się liberalnie interpretować pojęcie „istotnych odcinków pracy”. W tych warunkach byłoby przedwczesnym twierdzić, że słuszną sprawą westfalałów, pragnących wrócić do ojczyzny — zwyciężyła. Jedynie praktyka wykaże, czy akcja repatriacyjna potoczy się zgodnie z życzeniami westfalałów, czy też będzie ona hamowana.

## Szwajcaria wybiera złoty środek i wysyła misję do Moskwy

LONDYN, 24. I. (PAP). — Agencja Reutersa donosi z Berna, że w związku z propozycją Bevina stworzenia „bloku państw zachodnich” w politycznych kołach berneńskich podkreślono, iż Szwajcaria jest zdecydowana pozostać neutralną.

W kołach tych zwraca się uwagę, że Szwajcaria gotowa jest współpracować z państwami zachodnimi na platformie czysto gospodarczej, utrzymując i rozwijając jednocześnie swoje stosunki handlowe z państwami Wschodniej Europy. Przykładem tego jest wyjazd szwajcarskiej misji ekonomicznej do Moskwy.

## Nowa afera szpiegowska w Czechosłowacji

PRAGA, 24. I. (PAP). Czechosłowackie ministerstwo obrony narodowej i spraw wewnętrznych opublikowało wspólny komunikat o wykryciu nowej afery szpiegowskiej. Aresztowano 15 osób, m. in. oficerów armii, pod zarzutem akcji szpiegowskiej na rzecz jednego z państw zachodnich i działania na szkodę republiki.

## 4 kwietnia wybory we Włoszech

RZYM, 24. I. (API). Minister sprawiedliwości, Grassi, oświadczył oficjalnie, że wybory we Włoszech odbędą się w kwietniu, prawdopodobnie 18.

## „Nie wolno nam odstąpić od Jałty i Poczdamu”

### — Posłanka Partii Pracy w obronie granic Polski

LONDYN, 24. I. (PAP). — Posłanka Partii Pracy Manning, odpowiadając podczas debaty w Izbie Gmin na niektóre twierdzenia Bevina i Churchilla, oświadczyła, że polskie granice zachodnie mają charakter ostateczny.

Podkreślając, iż Wielka Brytania powinna być zadowolona, że stosunki polsko-radzieckie ukształtowały się pod znakiem przyjaźni, posłanka Manning powołała się na słowa brytyjskiego prokuratora generalnego Shawcrossa i oświadczyła, że Ziemia Odzyskana należy do Polski de facto i de jure.

Następnie posł. Manning przedstawiła rolę Niemców na Ziemiach Odzyskanych, zaznaczając, że tereny te potrzebne były niemieckiej gospodarce wojennej, ale nie gospodarce pokojowej.

„Mimo wysiłków władz niemieckich — powiedziała posł. Manning — ludność niemiecka uciekała z tych terenów, a cała praca na roli wykonywana była przez Polaków”. Przedstawiła

liczby trzydziestu pięciu milionów ludności, jest tym samym krajem, który walczył wspólnie z nami w pierwszych dniach wojny. Nie wolno nam już odstąpić od tego, co ustalono w Jałcie i Poczdamie i na co zgodził się wówczas zarówno przedstawiciel opozycji, jak i posłowie Partii Pracy”.

## Gen. Clay nie przyznaje się do własnych słów

### — We Frankfurcie jedno — w Berlinie drugie

BERLIN, 24. I. (API). Właściwy inicjator i twórca rządu marionetkowego Bizonii gen. Clay w ciągu ostatnich dwóch tygodni, delegacji mas od konferencji frankfurckiej, wielokrotnie zaprzeczał twierdzenia, jakoby postanowienia frankfurckie równoznaczne były z utwor-

zeniem państwa zachodnio-niemieckiego.

Po raz ostatni na posiedzeniu Rady Kontroli w obecności marsz. Sokołowskiego gen. Clay stwierdził, że uchwały, zapadłe we Frankfurcie, mają wyłącznie charakter reorganizacji władz gospodarczych w Bizonii i w żadnym wypadku nie oznaczają utworzenia rządu w Zachodnich Niemczech.

W międzyczasie jednak ogłoszone zostały protokoły z przebiegu konferencji frankfurckiej, w których stwierdza się, iż Clay, zapytany przez jednego z delegatów niemieckich, czy wybierając przez parlament krajowe członków frankfurckiej Rady Gospodarczej mogą być także przez te parlamenty odwoływani, odpowiedział dosłownie: „życze sobie w chwili obecnej, z powodów, które panowie zapewne dobrze rozumieją, utworzenia prawdziwego rządu. Jestem zdania, iż byłoby błędem dopuścić, aby członkowie tego rządu tymczasowego mieli być odwoływani”.

Sformułowanie gen. Clay'a jest więc zupełnie jednoznaczne. Mowa tu wyraźnie o rządzie i to o rządzie tymczasowym — do czasu uchwalenia konstytucji dla Bizonii. Powstało pytanie, dlaczego wbrew oczywistym faktom i własnym wypowiedziom gen. Clay wprowadził w błąd

opinię publiczną Niemiec i świata?

Wydaje się, iż Clay liczył na łatwowierność reprezentantów rządów pozostałych państw i sądził, że uda mu się przeforsować utworzenie państwa zachodnio-niemieckiego de facto, maskując nowe władze Bizonii jako organ wyłącznie gospodarczy.

Zdecydowane przemówienie marszałka Sokołowskiego na posiedzeniu Rady Kontroli, oraz głośny artykuł w „Taegliche Rundschau”, wskazujący, iż w nowej sytuacji zmienić trzeba będzie statut okupacyjnej Berlina, zmusiły gen. Clay'a do dyplomatycznego wycofania się przez podkreślenie, że uchwały frankfurckie nie są jeszcze ostatecznym obowiązującym.

## Jak to wytłumaczyć?

— Zapytuje „Głos Ludu” z dn. 24. I. br., że w magazynach PCH w Gdyni leżą już od trzech miesięcy żarówki Philipsa, przeznaczone dla dwóch firm. Firmy te — „Centrosa” w Katowicach i „Elektrym”, zostały niezwłocznie po nadejściu żarówek do Gdyni powiadomione o tym. Nie znamy powodów, dla których wyżej wymienione firmy zrezygnowały z cennego transportu, ale fakt, że żarówki te nie znalazły się dotychczas na rynku, jest skandaliczny. Transport żarówek obejmuje 1.572 kartony, w których znajduje się od 11 do 30 żarówek.

## Zabrali Anglikom nawet encyklopedię dla własnej reklamy

LONDYN, 24. I. (PAP). — Posłanka angielska Lee, opublikowała w tygodniku „Tribune” artykuł, omawiający ostatnie wydanie Encyklopedii Brytyjskiej. Lee krytykuje to wydawnictwo, zaliczając je do najgorszych, jakie ukazywały się w ostatnich latach w Anglii. Jak stwierdza posłanka, w całej encyklopedii wyczuwa się jedną przewodnią myśl, którą można streścić następująco: „Ameryka — przede wszystkim”. Natomiast osiągnięcia brytyjskie usunęto na plan dalszy.

(Od Redakcji: „Encyklopedia Britannica”, której pierwsze tomy ukazywały się w r. 1768, była niegdyś powszechnie uważana za jedno z najpoważniejszych wydawnictw naukowych świata.

Treść poprzednich wydań, redagowana przy udziale najwybitniejszych specjalistów wszystkich dziedzin, odznaczała się wszechstronnością i naukową starannością.

## Nacjonalizacja przemysłu gazowego w Anglii

LONDYN, 24. I. (PAP). Opublikowano tu projekt ustawy o nacjonalizacji brytyjskiego przemysłu gazowego. W myśl projektu utworzy się 12 okręgów, podległych centralnej radzie. Zadaniem okręgowych urzędów będzie jak największe obniżenie cen za gaz i koks. Według przewidywań, projekt ustawy napotka na silną opozycję w parlamencie.

# Międzynarodowy spór o dewaluację franka

(Dokończenie ze str. 1)

cji cenne dewizy i złoto).

Przeciwko planowi dewaluacji wystąpiła Wielka Brytania, której przedstawiciele twierdzili, że dewaluacja franka pociągnie za sobą dewaluację funta szterlinga.

Mimo stanowczego sprzeciwu rządu brytyjskiego, który delegował do Paryża min. Crippsa dla przekonania rządu Francji o słuszności stanowiska brytyjskiego — przedstawiciele francuscy, poparci przez Waszyngton, nie przyjęli do wiadomości zastrzeżeń brytyjskich.

W związku z tym ambasador brytyjski w Waszyngtonie udał się do prezydenta Trumana z prośbą o poparcie stanowiska brytyjskiego. Ambasador zwrócił uwagę rządu amerykańskiego, że dalsze zaostrzenie sporu w sprawie dewaluacji franka mogłoby podważyć plan Bevina, zmierzający do „konsolidacji krajów Europy zachodniej” pod egidą Ameryki. Argument ten został widocznie przyjęty, gdyż Stany Zjednoczone, które do dnia dzisiejszego narzekały na Francję do dewaluacji franka, obecnie postanowiły wystąpić w roli „pośrednika neutralnego”.

Rząd francuski nie został jednak — jak się wydaje — na czas powiadomiony o zmianie stanowiska amerykańskiego. W nocy z

piątku na sobotę rząd francuski powziął bowiem uchwałę o dewaluacji franka i przywróceniu wolnego obrotu złotem i niektórymi walutami zagranicznymi. Oficjalny kurs dolara został ustalony na 216 franków. Kurs ten obowiązuje

je w dniu ogłoszenia ustawy, ale następnie będzie ulegał wahanu w zależności od podaży i popytu. Wszelkie ograniczenia handlu w lutami i złotem mają być — wedle uchwały rządowej — zniesione.

Później jednak, gdy premier

## Projekt za projektem — za projektem projekt...

WASZYNGTON, 24.1. (PAP). Przewodniczący senackiej komisji spraw zagranicznych USA Vandenberg opublikował w dniu dzisiejszym nowy plan realizacji „pomocy dla Europy Zachodniej”.

Plan ten przewiduje, iż realizacja programu pomocy winna rozpocząć się reku administratora w randze ministra, który stanie na czele specjalnej agencji, niepodlegającej zupełnie kontroli Departamentu Stanu.

## Obrońca Mukdenu przzerwana

— Zwycięstwo chińskich wojsk ludowych

LONDYN, 24.1. (PAP). Agencja Reutera donosi z Szangaju, iż oddziały chińskiej Armii Ludowej przerwały po 72 godzinnych nie-

przerwanych atakach zewnętrzną linię obrony wojsk rządowych na odcinku Sinitum w odległości 100 km, na zachód od Mukdenu.

## Dogadali się

— wysłannik Bidault'a z generałem Franco

PARYŻ, 24.1. (API). Wysłannik min. Bidault do Hiszpanii i członek prawego skrzydła MRP de Chevignier, składając w Zgromadzeniu Narodowym sprawozdanie ze swej podróży do Hiszpanii oświadczył, że dała ona wyniki zadowalające.

zadowolone z usług swych najemników. Jednakże bezpieczeństwo Francji będzie nadal zagrożone, a cierpienia narodu hiszpańskiego będą trwały nadal.

Komentując misję Chevignier'a, „Humanite” stwierdza: „został on wysłany przez Bidault do Hiszpanii celem zbadania możliwości wznowienia stosunków handlowych między obu krajami. Misja jego osiągnęła całkowite powodzenie” i USA będą

## Sprawca śmierci 300 Polaków

otrzymał najwyższy wymiar kary

Stanisław Kędrzyński został pochwycony przez Niemców w roku 1943 jako członek Związku Walki Brojnej Toruńskich i mękami gestapo

Schuman dowiedział się od ambasadora amerykańskiego, że rząd USA zmienił swe stanowisko, zaplanowała w kołach rządowych konsternacja.

Uchwała rządowa nie została opublikowana w formie stanowczej.

Przyпуска się, że ulegnie ona modyfikacji, aby zadowolić Waszyngton.

## SPORT

### Kanada — Szwajcaria 6 : 3

Rozegrane spotkanie olimpijskiej reprezentacji hokejowej Kanady i Szwajcarii przyniosło zdecydowane zwycięstwo drużynie kanadyjskiej w stosunku 6:3 (0:0, 3:2, 3:1). Od drugiej trójki zwycięzcy mieli zdecydowaną przewagę.

Mecz odbył się w niesprzyjających warunkach atmosferycznych, przy padającym deszczu.

## Znow porażka hokeistów amerykańskich

Przy wypełnionej widowni rozegrany został na stadionie zimowym w Pradze mecz między najlepszą drużyną hokejową Czechosłowacji — LTC (Praga), w której barwach gra wielu reprezentantów CSR, a reprezentacją Amerykańskiego Związku Hokejowego.

Wysokie zwycięstwo w stosunku 8:1 odniosła LTC, mając przez cały czas spotkania zdecydowaną przewagę.

## Nauka bez izolacji

(Dokończenie ze str. 1)

czynnikiem, który ma realizować harmonijne współdziałanie czynnika administracyjno-politycznego z czynnikiem naukowo - społecznym.

Reforma organizacji nauki i szkolnictwa wyższego stanowi istotny i dalekosiężny przełom w dotychczasowym ustosunkowaniu się polskiego świata nauki do zagadnień dnia dzisiejszego.

Tworzy ona warunki, pozwalające, a nawet zmuszające naukowców do wyjścia z izolacji, do zajęcia się problemami, poruszającymi najszersze kręgi narodu.

W dyskusjach hierarchicznych wiele miejsca zajmował ostatnio problem t. zw. „zamówienia społecznego”. Problem ten również, a może bardziej aktualny jest w stosunku do nauki. Przeprowadzona reforma pozwoli postulat ten zrealizować.

K. G.

## Zaopatrzenie Łodzi w węgiel magazyny przeładowane — brak odbiorców

Dzięki usprawnieniu transportu kolejowego. Łódź w bieżącym sezonie została zaopatrzona w znaczne ilości opału na zimę. Poza normalnymi przydziałami węgla na kartki żywnościowe, pracownicy pozabawieni kartek otrzymali przydziały ze związków zawodowych oraz rzucano znaczne ilości węgla interwencyjnego na wolny rynek.

Trudności opałowe w Łodzi zostały więc w ten sposób zlikwidowane. Centrala Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego, która nie przewidując tak łagodnej zimy zamówiła większe ilości węgla ma z nim nie lada kłopot. Składowiska bowiem przeładowane są węglem, a obywa-

tele, którzy go w swoim czasie zamówili nie spieszą z odbiorem.

ODEBRAĆ ZAMÓWIENIE DO I LUTEGO B. R.

W związku z koniecznością opróżnienia składów dla przyjęcia nowych transportów, Centrala Węgla w apeluje do mieszkańców Łodzi, którzy zamówili w swoim czasie węgiel by odebrali go ze składów najpóźniej do dnia 1 lutego br. po tym bowiem terminie zamówienia nie będą respektowane.

8 TYS. TON WĘGLA DLA SZKÓŁ, SZPITALI I URZĘDÓW

Na składach znajduje się obecnie również ponad 8 tys. ton węgla przeznaczonego na opał dla szkół, szpitali i urzędów.

Instytucje, które do końca grudnia 1947 r. zaopatrywane były przez Miejski Wydział Aproprowiacji, wglądzie, które starały się na próżno o przydział opału z kontyngentu Ministerstwa Aproprowiacji winny niezwłocznie zgłosić na piśmie swoje zapotrzebowanie na I kwartał 1948 r. do Centrali Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego w Łodzi (ulica Daszyńskiego 20). Zgłoszenia te należy nadesłać najpóźniej do dnia 1 lutego br. niezależnie od składanych już kwestionariuszy węglowych na rok 1948.

Cena węgla przeznaczonego dla tych urzędów wynosi 2 tys. zł za tonę, koksu zaś — 2500 zł. za tonę (j. b.)

## Czwarty proces aferzystów „Lewa” produkcja i nielegalny handel

Wczoraj odbył się przed Rejonowym Sądem Wojskowym w Łodzi czwarty proces związany z aferą papierniczą Dolewskiego oskarżonymi byli: Zygmunt Grundke — dyrektor handlowy Państwowej Fabryki Papieru w Fordonie i Henryk Zacharias — kierownik działu sprzedaży w tejże fabryce.

mentów przedsiębiorstwa. Jego działalność ograniczała się jednakże — jak twierdzi jedynie do wykonywania poleceń Rozmanię. Rzeczywiście otrzymywał on pieniądze, lecz nie 300 a 200 tys., a ponieważ nie na jeden otrzymywał „dodatki” do pensji, więc nie uważał tego za zbrodnie.

Do podrobienia raportów Grundke się nie przynaję.

Osk. Zacharias przynaję się, był wjaemniczony we wszystkie machinacje Rozmanię, oraz, że na zlecenie Rozmanię wysłał nielegalnie około 100 ton towaru.

Zeznania świadka Pychińskiego, Głównego komisarza Oszczędnościowego Centralnego Zarządu Przemysłu Papierniczego w Łodzi przedstawia Grundkego w świetle bardziej pozytywnym. Grundke — jak zeznał świadek — był komisarzem oszczędnościowym w fabryce papieru w Fordonie. Świadek charakteryzuje zarówno Grundkego jak Zacharias jako bardzo aktywnych i energicznych pracowników.

Zeznania b. dyrektora fabryki w

Działalność obu oskarżonych, naraziła fabrykę w Fordonie na straty sięgające 2.500.000 zł, z czego osk. Grundke zażył dla siebie 300 tys. zł. osk. Zacharias 120 tys. zł.

WIEDZIELI O WSZYSTKIM W czasie przewodu sądowego osk. Grundke przyznał, iż wiedział o nielegalnych transakcjach, zawieranych przez firmę i o fałszowaniu doku-

mentów przedsiębiorstwa. Jego działalność ograniczała się jednakże — jak twierdzi jedynie do wykonywania poleceń Rozmanię. Rzeczywiście otrzymywał on pieniądze, lecz nie 300 a 200 tys., a ponieważ nie na jeden otrzymywał „dodatki” do pensji, więc nie uważał tego za zbrodnie.

Do podrobienia raportów Grundke się nie przynaję.

Osk. Zacharias przynaję się, był wjaemniczony we wszystkie machinacje Rozmanię, oraz, że na zlecenie Rozmanię wysłał nielegalnie około 100 ton towaru.

Zeznania świadka Pychińskiego, Głównego komisarza Oszczędnościowego Centralnego Zarządu Przemysłu Papierniczego w Łodzi przedstawia Grundkego w świetle bardziej pozytywnym. Grundke — jak zeznał świadek — był komisarzem oszczędnościowym w fabryce papieru w Fordonie. Świadek charakteryzuje zarówno Grundkego jak Zacharias jako bardzo aktywnych i energicznych pracowników.

Zeznania b. dyrektora fabryki w

## Migawki gospodarcze

ŁÓDŹ — MIASTO WYNAŁAZCÓW

W ramach Dyrekcji Art. i Tkanin Włókienniczych CZPWi. w Łodzi pracuje jedna z nielicznych w Polsce Państwowa Fabryka Azbestu w Łodzi. Ostatnio po wielu usiłowaniach i próbach dokonano wynalazku produkcji płyt azbestowych, koniecznych w przemyśle hutniczym, węglowym i innych. Płyty te wyprodukowano w fabryce łódzkiej odpadków azbestowych, względnie z azbestu krótkowłóknistego, które do tej pory były w tej dziedzinie uważane za bezwartościowe.

NATURALNA KOLOROWA BAWELNA

W wyniku 25-letnich prac naukowo-badawczych, wychodowano w Uzbekistanie ponad 4.000 nowych gatunków bawełny. Bawełna, hodowana przez laureata nagrody im. Stałina Ewtomawa osiąga długość włókna do 52 mm.

Na szeroka skalę odbywa się już hodowla naturalnej kolorowej bawełny. Na wielkich obszarach Turkmenii rośnie bawełna o pięknym, ionym zabarwieniu, zaś w Uzbekistanie zbiera się już bawełnę brązową. Wychodowano również gatunki o zabarwieniu różowym i błękitnym, które nie plowięją na słońcu i nie tracą naturalnego koloru w praniu.

SETRNE KROSNÓ ELEKTRYCZNE

Fabryka maszyn elektrycznych w Bielsku wyprodukowała 10-tysięczny silnik elektryczny i setne elektryczne krosna automatyczne. Produkcja fabryki oparta jest wyłącznie na własnych planach technicznych, a nie obcych licencjach.

SIEĆ PRZEDSIĘBIORSTW PRYWATNYCH Z ogólnej liczby 156.480 przedsiębiorstw prywatnych najwięcej stoi sunkowo, bo 19.860 przypada na woj. śląsko-dąbrowskie. Na drugim miejscu stoi woj. poznańskie z ilością 18.678 przedsiębiorstw prywatnych, następnie krakowskie 14.577, warszawskie 13.072, dolnośląskie 10.867 i tp. Najmniejszą ilość przedsiębiorstw handlowych — 1.726 posiada woj. olsztyńskie.

## Fraszka

### Zakonspirowana skrzynka

W Łodzi przypada 1 skrzynka pocztowa na 11 ulic.

...spotkałem Jana.

Chłopak błęgi zziębnięty błędnym wzrokiem macając kamieniczne ścianki.

— Co? Pożar? Powódź?

Uciekła Janowa?

— pytam. — Nie! — krzyknął dziko

— Gdzie skrzynka pocztowa!?

CZYŚ.

We wtorek, dnia 27 stycznia br. w trzecią bolesną rocznicę śmierci najukochańszego syna naszego, zamęczonego w obozie w Dachau

S. + P.

## CZESŁAWA GIERBICHA

(MAGISTRA NAUK EKONOMICZNYCH PRACOWNIKA ZARZĄDU M. ŁÓDZI)

Odbyć się o godz. 9 rano w kościele św. Krzyża żałobne nabożeństwo o czym zawiadamiają

pozostali w nieutulonym żalu

(281) RODZICE

# Wyszedł jak Zabłocin na zmianie

W mieście Zabłocin wychodził dziennik. Dziennik — jak Dziennik — miał wiele różnych działów. Był tam dział polityczny, sportowy, miejski, literacki. I było wielu różnych redaktorów. Pewnego dnia redaktorom sprzykrzyło się, że dzień po dniu muszą pisać na te same tematy. Postanowili więc zamienić się swymi działami. I oto, co z tego wynika.

**ARTYKUŁ WSTĘPNY**  
(napisał go dziennikarz, sprawujący dotąd urząd sprawodawcy sądowego).

Do wiadomości opinii publicznej, dotarła wiadomość, jakoby niejaki osobnik, nazwiskiem Franco, podający się za generała, zamierzał dokonać zamachu na wolnych i spokojnych obywateli Hiszpanii. Pomagały mu w tym pewne osoby, których nazwiska ze względu na dobro toczącego się śledztwa ujawniać na razie nie możemy. Przygotowania do procesu przeciwko zbrodniczemu renegeatowi wzbudzają powszechne zainteresowanie. Jak nas informują z kół miarodajnych, oskarżonego bronić ma mecenas de Gaulle.

**KĄCIK SPORTOWY**  
(opracowany przez redaktora politycznego, pisującego zwykle tzw. „wstępniaki”).

W dobie znamienitych przemian dziejowych, których jesteśmy świadkami, stało się zagadnieniem ogólnoludzkiej wagi sprawa meczu Zabłocin — Hopsaki. Mecz ten to nie tylko symbol naszej prężności duchowej, lecz również sprawdzian czy i jak dalece jesteśmy przygotowani pod względem naszej struktury fizycznej do przyjęcia zasadniczej postawy wobec nadciągającego ewenementu. Od nas i tylko od nas samych zależy wygrana. My Zabłocianie spojrzmy Hopsakom prosto w twarz, bez fałszywych sentymentów, tak charakterystycznych dla zgniłej minionej epoki. I zakasawszy rękawy zabierzmy się do wielkiego dzieła, jakim będzie uzyskanie wspaniałego zwycięstwa!

**KĄCIK HUMORU**  
(zajął się nim kierownik literacki pisma, do tej pory pisujący rzetelne liryczne nowele).

Liryczny nowelista męczył się długo, aby przypomnieć sobie jakiś dowcip. W końcu zdawało mu się, że znalazł. Jak to było? aha... ktoś powiedział do damy: „Pani ma ząbki jak perły”. Dama spytała: „Czy takie białe?”. „Nie, takie dziurawe” odparł.  
Lirycznemu noweliście dowcip

wydał się jednakże za mało ropracowany literacko. Ujął więc pióro i począł pisać w natchnieniu:

„Młodzieniec o fałującej czuprynie kruczo czarnych włosów wpatrzył się hypnotyzującym wzrokiem w twarz swojej towarzyszkę i szepnął: „Pani ma piękne wargi, a wśród nich błyskają białe zęby, jak najszlachetniejsze perły z dna morza”. Usłyszawszy to młoda dziewczyna oblała się rumieńcem. „Och niechże mnie pan nie zawstydz. Daleko mi do posiadania pereł. Jestem dziewczyną biedną, lecz uczciwą”. Na to on przysunął się bliżej wionął ku niej jeszcze cichszym szep-

tem: „Uczciwości twojej nie ubliżyć i nie sięgnę po te skarby, choćby się nawet same prosyły by nantzać je na nitkę”.

**SĄDY**  
(Redaktor sportowy napisał tak o toczącym się procesie, przeciwko pewnemu kryminaliście):  
„Prokurator przypuścił ciężki atak. Oskarżony bronił się z flakki wspomaganym przez swego obrońcę. Musiał jednakże ulec w 27 minutach, co publiczność (zawsze ten brak wyrobienia sportowego!) powitała długotrwałymi gwizdami. Oskarżony zszedł z placu, na którym pozostał jedynie jego samotny obrońca. Postawę

miał słomną, a spod jego okularów spadały na miejsce porażki łzy, które mogły by zmiekczyć serce kamienia, nie zmiękczyły jednakże serca prokuratora”.

\*  
Natomiast humorysty, który był właśnie na urlopie, nie miał kto zastąpić. Dlatego zrobiła to pewna czytelniczka pisma, która od dawna żywiła aspiracje dziennikarskie. Przeszła właśnie i czekając na audiencję u naczelnego redaktora gorączkowo starała się poprawić swój wygląd przed zwierciadłem. Ale zwierciadło było krzywe. Czytelniczka ta nazywała się IRENA TOMSKA

## Między dawnymi, a nowymi laty

# Anegdoty stare i współczesne

Sully powiedział do Henryka IV, kiedy ten zbyt długo kazał mu czekać w przedpokojach i tłumaczył się, że miał gorączkę: „Aha, właśnie widziałem, jak wychodziła w zielonej sukni”.

\*  
Ktoś się kiedyś zjawił w Ferney i anonuje się Wolterowi: — Mam zaszczyt należeć do A-

kademii w Chalons. Jest to, jak pan wie, córka Akademii Francuskiej.

— O tak, tak — mówi Wolter — i za ona córka, która nigdy nie dała dużo o sobie mówić.

\*  
Tristan Bernard otrzymał od jednej ze swoich wielbicielek pię-

knego jamnika. Zachwycony zwraca się do żony:

— Jak ci się podoba?

— Owszem, niebrzydki, tylko ma za krótkie nogi.

— Nie narzekaj, mogło być gorzej. Wszystkie cztery sięgają do samej ziemi.

\*  
Pewien żołnierz zarzucał swemu koleźce brak odwagi.

— Ależ mój drogi — odpowiedział tamten — ja mam serce odważne, tylko te szelmy nogi muszą zawsze stchórzyć w bitwie i uciekają razem z sercem.

\*  
— Wyobraź sobie, dostałem od Peztyckiego w twarz.

— No i co? — zareagował?

— Jeszcze jak! Zobacz jak mi twarz spuchła.

\*  
Pewien góral oprowadza turystów. Wskazując jedną z gór mówi:

— Przed wojną ta góra miała 1500 metrów. Ale teraz, jak tak przeliczyć na masło, to będzie miała ze 150 tys. metrów.

\*  
— Najdroższa, niech te miliony gwiazd na niebie będą świadkami, że cię kocham i kochać będę wiecznie!

— Ależ mój drogi, wystarczy mi zupełnie dwóch świadków w Urzędzie Stanu Cywilnego.

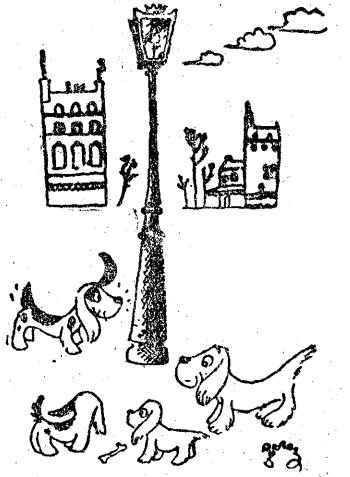
**BALWAN**  
Mały Kazio ulepił sobie balwana ze śniegu i przybiega do matki: — Mamusia, czy balwanowi nie zimno?  
Matka (w rozstargnieniu): — Nie wiem. Idź, zapytaj tatusia.

## W POCZEKALNI



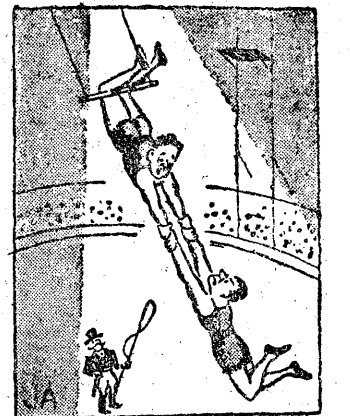
W poczekalni dyrektora Flynna siedzi wielu interesantów. Dyrektor jest podobno narazie bardzo zajęty. W pewnej chwili sekretarka uchyla drzwi i mówi: — Dyrektor przyjmie najpierw tego z panów, który powie mu, jakie to jest osmioliterowe słowo, oznaczające rzekę w Australii.

## Nauka



— A teraz patrzcie uważnie dzieci. Tatusz nauczył was za chwilę bardzo ciekawej sztuczki.

## W cyrku



— Jeżeli mi w tej chwili nie przyrzekniesz, że przestaniesz się zalecać do naszej woltżerki — rozluźnię uchwyt.

## Sprawunek



— Czy woli pani kupić talerz płaskie, czy głębokie?  
— A które się lepiej tłuką na głowie?

## Tragedia



Gdy rozstargniony tatusz ma wygotować pieluszkę i zaponni wyjąć z nich dziecko.

## Claude Cockburn

# Złoty wiek hazardu w Anglii

(Od specjalnego korespondenta)

naród brytyjski. Jakkolwiek jest przyczyna, statystyki podają, że ten rodzaj przedsiębiorstw i jego rola w życiu narodowym Brytyjczyków przybrał wręcz sensacyjne rozmiary. Ogólna ilość pieniędzy inwestowanych przez publiczność brytyjską na wyścigach koni, czy psów meczach footballowych i loteriach wynosiła w r. 1946 — 725 milionów funtów. W roku ubiegłym suma ta według statystyk, wzrosła o dalsze 50 mil. funtów. Około pół miliona ludzi jest bezpośrednio zatrudnionych w organizacji totalizatora. Ilość ta zwiększa się stale z powodu systematycznego i wielkiego wzrostu sum, stawianych na meczach footballowych przez ludzi, wypel-

niających kupony i wpłacających je do tak zw. „pułi footballowych”.

W czasie najkrytyczniejszych dni wojny, rząd często wzywany był do organizowania aktywności totalizatorów footballowych, z powodu zbyt dużej ilości czasu, a przede wszystkim papieru, które pochłaniało.

Odpowiedź zawsze brzmiała jednakowo: totalizator footballowy po trzeby jest dla „podrzymania ducha”.

Ten „przemysł” w czasie wojny rozrósł się nieprawdopodobnie. Ale, jakkolwiek państwo zarabia wiele na tym hazardzie, w formie zwykłego opodatkowania, nie ma nad nim

żadnej kontroli państwowej, jak np. w wypadku loterii państwowych, lub miejskich w innych krajach.

Ci, którzy żądają tej kontroli, nie chcą przede wszystkim by pozbawie ni skrupułów spekulanci oszukiwali publiczność. Poza tym jednak dążą do upaństwowienia tego rodzaju przedsiębiorstw po to, aby zyski mogły być użyte na pozytywne cele publiczne, zamiast wędrować do kieszeni kapitalistów, jak się to dzieje obecnie. Małe są nadzieje na to, że osłabnięte zostaną te zamierzenia. Wielu członków parlamentu prerażonych jest siłą propagandy, jaką manifestują wielcy Mogolowie przemysłu totalizatora, z chwilą gdy czują się zagrożeni.

Na miliony szylingów, stawianych na koncie co tydzień w W. Brytanii, obrzynała większość tych małych sum wpłacona jest całkiem „nielegalnie” agentom, którzy urzędują na ulicach i w barach. Agenci są regularnie aresztowani, pracodawcy płacą za nich grzywny, po czym wszystko zaczyna się jeszcze raz od początku. Ale, ponieważ ten rodzaj totalizatora jest nielegalny, nie może podlegać podatkom. Dlatego, w ciągu ostatnich kilku lat przed wojną, kiedy płacono podatki od stawek na wyścigach konnych, wynosiły one zaledwie drobną część sumy, którą uzyskano, gdyby opodatkowana była ilość pieniędzy, stawianych w rzeczywistości. Z tego powodu podatek zmniejszono i nie przywrócono go dotychczas. Suma, którą można by zebrać przez właściwie nałożony podatek na wszystkie stawki, mogłaby, według obliczeń ekspertów, wynosić rocznie 20 milionów funtów.









